

Den nye servicelov

1. Januar 2018

2 lovforslag

1. Revision af voksen voksenbestemmelserne
2. Lov om tilkøb af Socialpædagogisk ledsagelse til ferie.

Tidsplan:

- Lovforslagene har været sendt i bred høring 13. januar – 13. februar 2017
 - 1. behandling i Folketinget d. 21/3 2017
 - Betækningsarbejde
 - 2. behandling i Folketinget d. 18/5 2017.
 - 3. behandling i Folketinget d. 23/5 2017.

Aftale af 4. november 2016

- Aftale mellem regeringen (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og det Konservative Folkeparti om revision af servicelovens voksenbestemmelser.

- Aftalepartierne er enige om en række initiativer vedrørende:
 - Ændring af servicelovens voksenbestemmelser
 - Tidlig forebyggende indsats
 - Regelforenkling og afbureaukratisering
 - Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse
 - Øvrige forslag (hjælperordning og data)
 - Retssikkerhed (varsling/opsat virkning for afgørelsen og klageadgang for § 109 og § 110 tilbud)
 - Ikrafttræden og overgangsperiode

Ændring af Servicelovens formålsbestemmelser

- Ændring af formålsbestemmelserne , så der lægges øget vægt på rehabilitering og fremme af inklusion i samfundet.
- Det indføres i § 1 og § 81, at formålet med hjælpen efter serviceloven bl.a. er at fremme den enkelte borgers mulighed for at udvikle sig, og at hjælpen bygger på den enkelte borgers ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer i det omfang, det er muligt for den enkelte.
- Det indføres i § 81, at formålet med hjælpen desuden er at medvirke til at sikre, at den enkelte borger kan fastholde sit aktuelle funktionsniveau og egne ressourcer, ligesom formålet er at yde compensation, omsorg og pleje.
- Indsatsen skal fremme inklusion og øge den enkelte borgers mulighed for uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer
- Formålet med hjælpen er at sikre, at borgeren får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer hjælpebehovet

Tidlig forebyggende indsats (nyt kapitel) – indsatser før borgeren er berettiget til ydelse efter serviceloven

▪ **Tilbud om gruppebaseret og individuel hjælp og støtte udbygget med civilsamfundet**

- Tilbud om hjælp og støtte: Formålet er at udvide kommunernes mulighed (hjemmel) for at sætte ind med tidlige forebyggende indsatser **til borgere med let funktionsnedsættelse eller lettere sociale problemer**, før borgeren er berettiget til visiterede ydelser efter serviceloven. Fokus vil være på mestring gennem hjælp til selvhjælp ved at aktivere borgerens egne ressourcer og netværk.
- Individuel hjælp, omsorg eller støtte (§82 b) gives tidsbegrænset (max 1 x 6 måneder)
- Gruppebaseret hjælp og støtte kan gives som (§ 82a) som længerevarende forløb til bl.a. netværksdannelse
- Kommunen kan levere støtten i samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger (§82 d). Der må ikke være tale om, at opgaver forrykkes fra kommune til frivillige. Inddragelse af frivillige ændrer ikke på den kommunale serviceforpligtelse

Tidlig forebyggende indsats – Sociale akuttilbud

- På baggrund af positive erfaringer med forsøg med sociale akuttilbud (§184, stk. 1), foreslås det at indsætte § 82c, hvorved der er hjemmel til at supplere den eksisterende indsats med et socialt akuttilbud, der kan benyttes af borgere med psykiske lidelser i akut krise uden forudgående visitation eller aftale.
- Det sociale akuttilbud kan yde akut støtte, omsorg og rådgivning
- Det sociale akuttilbud erstatter ikke den rådgivning, hjælp og støtte, som borgeren skal modtage efter servicelovens bestemmelser (eks. §§ 107-108) eller i behandlingspsykiatrien.
- Det sociale akuttilbud kan ikke visitere borgeren til støtte efter serviceloven. Men skal kunne støtte borgeren til kontakt med kommune, egen læge, eller behandlingspsykiatrien.
- Det sociale akuttilbud kan drives i samarbejde med andre kommuner, regioner og private leverandører.

Tidlig forebyggelse - Midlertidig støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder

- I den nuværende servicelov §§ 112-113, er det en betingelse for støtte, at funktionsnedsættelsen **er varig**, så der **ikke kan** ydes hjælpemidler eller forbrugsgoder for at dække et **midlertidigt** behov.
- En ny bestemmelse hjemmel (§113 b) til at **afhjælpe et kortvarigt** behov for et hjælpemiddel eller forbrugsgode.
- At støtten ikke kan gives efter anden lovgivning (§ 115) fx sundhedsloven (serviceloven er subsidiær).
- Støtten ydes som naturalhjælp uden egenbetaling for borgeren. Borgeren får stillet hjælpemiddel/forbrugsgode til rådighed af kommunen.
- Kriteriet er, at borgerens funktionsnedsættelse er midlertidig

Regelforenkling og Afbureaukratisering – Forenklet sagsbehandlingsprocedure ved ansøgning om hjælpemidler og forbrugsgoder

- Den nuværende sagsbehandlingsprocedure ved ansøgning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder er for tidskrævende, specielt i de entydige sager. Det er unødigt administrativt tidskrævende.
- Med hjemmel i den nye servicelovs § 113 a, skal entydige og enkle sager, hvor borgerens funktionsnedsættelse er åbenbar og hjælpebehovet relativt entydigt (eks. blindestok, rollator) kan den forenkledede (§ 113 a) sagsbehandling ved vurdering af førstegangsansøgninger om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder, anvendes.
- Regelforenkling – obligatorisk brug af tro og love erklæringer ved genbestilling af hjælpemidler

Regelforenkling og afbureaukratisering- Forenkling af udmålingssystemet for merudgiftsydelsen.

- § 100 er for kompleks og en administrativ byrde for kommunerne og svær at gennemskue for borgeren.
- I den nye servicelov (§ 100 stk. 3) skal der ikke foretages en detaljeret sandsynliggørelse og beregning, idet standardbeløbet vil komme til udbetaling, hvis det er sandsynliggjort, at merudgifterne ligger inden for intervallet.
- To standardbeløb på 1000 kr. og 2000 kr. med hver sit tilhørende interval med sandsynliggjorte merudgifter på henholdsvis 534 kr.- 1500kr og 1501 kr. – 2500 kr.
- Der kræves dokumentation for merudgifter på eller over 2501 kr. pr. måned. Her skal der ydes tilskud med beløb svarende til de faktiske merudgifter.
- Der er ingen ændringer i personkredsen eller minimumsbeløbet.
- Kommunalbestyrelsen skal senest 1. januar 2019 have genberegnet alle sager om merudgiftsydelser (§ 100)
- Aftalepartierne er enige om at afsætte 7,0 mio. kr. årligt i 2018 og frem af satspuljen til finansiering af kommunernes merudgifter som følge af forslaget (fremgår af aftalen af 4. november 2016)

Godkendelse og tilsyn med foreninger og virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktionen i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere.

- Ændring i § 95, stk. 4 og § 96, stk. 2. Overførelse af tilskud til en forening eller privat virksomhed, der skal varetage arbejdsgiverfunktion, skal være **godkendt af socialtilsynet til at varetage arbejdsgiverfunktion**. Tilsyn med disse foreninger og private virksomheder, er en ny opgave for socialtilsynet. (Formål: forebyggelse af misbrug med ordningerne)
- Socialtilsynet skal føre tilsyn med de økonomiske (tilskuddene anvendes efter formålet) og ledelsesmæssige forhold, samt de ansættelsesretlige kompetencer. Der er ikke en vurdering af kvaliteten, udelukkende af opgaven som arbejdsgiver (godkendelse og driftsorienteret).
- Træder i kraft 1. januar 2018. Der er en overgangsperiode på 1½ år /1. juli 2019), så de foreninger og private virksomheder, der allerede fungerer som arbejdsgivere, kan blive godkendt af socialtilsynet
- Nye foreninger og private virksomheder, skal godkendes af socialtilsynet før der kan indgås aftale om overførelse af tilskud.
- Godkendelsen vil ikke fremgå på Tilbudsportalen, men Foreningen/den private virksomhed, skal dokumentere overfor borgeren, at de er godkendt af socialtilsynet
- Foreninger og private virksomheder, skal selv afholde udgift til takst for socialtilsynet.

Bagudbetaling af tilskud til foreninger og virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere.

- Ændring fra forudbetalt til bagudbetalt månedligt tilskud, da kommunerne har dobbelt udgift til den bevilligede hjælp, når en forening eller privat virksomhed går konkurs midt i en måned.
- Retningslinjer for, hvornår kommunens betaling til foreninger og private virksomheder skal falde, vil fremgå af en kommende vejledning
- I tilfælde, hvor tilskuddet til ansættelse af hjælpere efter § 95 og § 96 udbetales til borgeren eller nærtstående forsættes med forudbetalt månedligt tilskud.

Øvre ugentlig arbejdstid for nærtstående med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere.

- Indførelse af en øvre grænse (48 timer (EU-regler)) for ugentlig arbejdstid for nærtstående i ordninger efter § 95, stk. 3 (samtidig arbejdsgiver + arbejdsleder + hjælper). Der kan dispenseres for 48 timer som ugentlig arbejdstid ved ex ferier eller sygdom blandt hjælpere.
- Formålet er at forhindre nedslidning pga. af for høj arbejdsbelastning
- Ordningen omfatter udelukkende hvor det er den eller de nærtstående, der varetager pasningsopgaven i forhold til borgeren, også er tilskudsmodtager.
- Ordningen omfatter ikke, hvor foreninger eller private virksomheder er arbejdsgiver.
- Retten til at modtage tilskud til ansættelse af hjælpere efter §95, stk. 3, berøres ikke af forslaget og videreføres uændret.

Styrkelse af kommunalbestyrelsernes og regionrådenes dataindberetning på det sociale område og ældreområdet

- Der skal etableres bedre datagrundlag på det sociale område
- Der skal udarbejdes en databekendtgørelse (regelsæt), der skal samle alle regler og informationer om dataindberetninger på det sociale område og ældreområdet (Retssikkerhedslovens § 84, stk. 1.)
- Forslag om ændring i Retssikkerhedslovens § 82, stk. 1. således, at der fastsættes frist for kommunalbestyrelser og regionsråds tilvejebringelse og indsendelse af statistiske oplysninger m.v. som Børne- og socialministeriet anmoder om.
- Forslag om tilføjelse til Retssikkerhedslovens § 82 med nyt stk. 2 om iværksættelse af handlingsplan, hvis kommunalbestyrelser og regionsråd gentagne gange ikke efterkommer at indberette rettidigt.
- Ændring af Retssikkerhedslovens § 83, stk. 1. Kommunalbestyrelsen har pligt til at efterleve fristen for indberetning af beslutninger og forventninger vedrørende udvikling på det sociale område
- Ændring af Retssikkerhedslovens § 83, stk. 3. Kommunalbestyrelsens frist for fremskaffelse af uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.
- Forslaget indebærer i sig selv ikke øget krav om indberetninger fra kommuner og regioner til staten.
- Træder i kraft d. 1. juli 2017

Retssikkerhed: Varsling ved afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp efter serviceloven

- Styrkelse af borgerens retssikkerhed ved frakendelse eller nedsættelse af hjælp efter serviceloven.
- Dansk Folkeparti fremsatte i 2015 et forslag som bevirker opsættende virkning i alle klagesager for borgere med handicap, der får nedsat eller frataget hjælp efter serviceloven (frafalder ved vedtagelse af den nye servicelov)
- I stedet foreslås et minimumsvarslet på 14 uger (fra borger har afgørelsen i hænde) i forbindelse med nedsættelse eller fratagelse af hjælp efter serviceloven, hvis det har særligt indgribende betydning for borgeren.
- Minimumsvarslet skal kombineres med særlig hurtig sagsbehandling i Ankestyrelsen.
- Områder der er omfattet af minimumsvarslet: § 95 (kontant tilskud til ansættelse af hjælpere), § 96 (BPA), §98 (kontaktperson døvblinde), § 114 (Støtte til bil, hvor støtten frakendes inden udløb af genanskaffelsesperioden) § 32 (særlige dagtilbud – frakendelse af plads), § 36 /særlige klubtilbud – frakendelse af plads), § 42 (tabt arbejdsfortjeneste, hvor der gælder en afviklingsperiode på 3 måneder)
- Minimumsvarslet omfatter ikke §§ 107, 108, 83, 85, 100, 103, 104.

Retssikkerhed: Klage over botilbudslederens afgørelse om optagelse og udskrivning.

- Selvmødeprincip § 109, stk. 2 og § 110 stk. 2
- Det er botilbudsleder der træffer afgørelse om optagelse og udskrivning.
- 3 dage efter optagelse/udskrivning skal boformen orientere kommunalbestyrelsen om, at borgeren er optaget/udskrevet.
- I den nye servicelov bliver der indført klageadgang til Ankestyrelsen om afslag på optagelse/udskrivning fra § 109 og § 110 tilbud.
- Ændring så også botilbudslederens afgørelser om optagelse og udskrivning på § 109 og § 110 kan indbringes for AST. Klagesystemet for kommunale afgørelser gælder således også for botilbudslederens afgørelser.
- Det indebærer, at botilbudslederen skal have mulighed for at genvurdere afgørelsen, inden AST behandler klagen. Borgeren skal indgive klagen til botilbudslederen.
- Klagen har ikke opsættende virkning, men AST kan efter begæring tillægge klage over en afgørelse om botilbud efter servicelovens kapitel 20 opsættende virkning.
- Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i 2018 og frem af satspuljen til finansiering af kommunernes og Ankestyrelsens merudgifter, som følge af forslaget (fremgår af aftale af 4. november 2016)

Lovforslag om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier

Selvstændigt lovforslag

- Der har været et ønske om at indføre hjemmel til at borgere på botilbud kan tilkøbe kendt socialpædagogisk ledsagelse til ferier. Det har hidtil kun været muligt at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse hos en privat leverandør, hvorved det ikke var kendt personale der tog med på ferie.
- Den 4. november 2016 indgik regeringen (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og det Konservative Folkeparti om revision af servicelovens voksenbestemmelser.
- Aftalepartierne er enige om en række initiativer vedrørende:
 - Ændring af servicelovens voksenbestemmelser
 - Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse

Formål

- Der er med lovforslaget givet mulighed for, at borgeren i kommunale/regionale døgntilbud efter eget initiativ, kan tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse og få kendt (ansat) personale med på ferie.
- At sikre, at visse kommunale og regionale døgntilbud kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie til døgntilbuddets beboere over 18 år.

Hvad betyder borgerens eget ønske eller på initiativ af borgeren?

- Det er en **forudsætning** for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie, at det skal være **på beboerens eget ønske**, og at dette ønske både kan tilkendegives enten verbalt, non-verbalt eller gennem adfærd i øvrigt. Dette for at sikre, at tilkøb kun finder sted efter beboerens eget ønske, men samtidig tager højde for, at nogle beboere efter eget initiativ f.eks. ikke verbalt kan udtrykke et ønske om at tilkøbe ferie.
- Der kan være behov for at inddrage personlige værger.

Målgruppen

- Borgere på døgntilbud med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, og som på eget initiativ ønsker at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier.
- Anbringelsessteder efter § 66, stk. 1 er ikke omfattet af loven uagtet, at de modtager unge over 18 år i efterværn (§ 76, stk. 3)
- Forventes, at kunne benyttes af 7900 borgere på landsplan på kommunale/regionale døgntilbud.

Hvad er det, der kan tilkøbes?

- Det er den enkelte beboers ønske om ferie, som beboeren kan vælge at tilkøbe.
- Den socialpædagogiske ledsagelse, der kan tilkøbes ligger udover den indsats efter § 85, som beboeren er visiteret til i døgntilbud-det via taksten.
- Indførelse af socialpædagogisk ledsagelse til ferie må ikke i sig selv medføre forringelser, reduktioner eller manglende visitation efter § 85, herunder ledsagelse, som kommunen er forpligtet til at levere på baggrund af en konkret og individuel vurdering.
- Tilkøbet ligger altså ud over den kerneydelse, som det kommunale eller regionale døgntilbud i forvejen skal levere.
- Tilkøbt er udelukkende ferie med minimum en overnatning enten i Danmark eller udlandet (borgerens/borgernes initiativ, ønske og beslutning)
- Ferie skal forstås bredt, således også weekendture, landsstævner og festivaller med mindst en overnatning.

Hvordan tilkøbes den socialpædagogiske ledsagelse

- Borgeren skal på eget initiativ ønske at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse. Borgeren afholder selv alle omkostninger forbundet med ferien for sig selv og udgifter til løn, billetter, rejser, ophold m.v. for det personale, der yder den socialpædagogiske ledsagelse
- Hvis der er flere borgere der i fællesskab ønsker at tage på ferie sammen med tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse, så er dette også en mulighed. Udgiften til den socialpædagogiske ledsagelse deles mellem de borgere, der har taget initiativ til ferien.

Krav til døgntilbuddet, når der sælges socialpædagogisk ledsagelse på ferie som tilkøb

- Døgntilbuddet skal have faglige kvalitet, relevante faglige kompetencer, samt drives forsvarligt fagligt og økonomisk. Derfor er det kun de døgntilbud, der er godkendt af socialtilsynet, som må tilbyde socialpædagogisk ledsagelse som tilkøb.
- Ferien skal gennemføres personalemæssigt forsvarligt.
- Personale, der yder socialpædagogisk ledsagelse skal være ansat i døgntilbuddet
- Dækket af arbejdsgiverforsikring
- Omfattet af gældende løn og ansættelsesvilkår, der følger af ansættelsesforholdet.

- De kommunale og regionale tilkøbsindtægter og -udgifter til socialpædagogisk ledsagelse til ferier skal være adskilt fra døgntilbuddets driftsindtægter og -udgifter efter lov om social service
- Regnskabet (tilkøbs ind- og udgifter) er ikke underlagt socialtilsynet, da lovforslaget ikke er en del af serviceloven, men er en selvstændig lov.
- Der må ikke genereres overskud ved salg af socialpædagogisk ledsagelse til ferier.
- Prisen skal fastsættes svarende til de faktuelle samlede omkostninger forbundet med ydelsen.
- Borgeren skal have den samme pleje og omsorg i forbindelse med ferie som tilkøb, som borgeren får i døgntilbuddet.

Magtanvendelse

- Personalet kan anvende magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter servicelovens §§ 126, 126a og 128.
- Fastholden eller føren til andet opholdsrum, hvis der er fare for at beboeren udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og det er absolut påkrævet at gribe ind (§ 126).
- Personalet kan for en afgrænset periode anvende fysisk magt i form af fastholdelse for at varetage omsorgspligten i personlig hygiejne situationer (§ 126a).
- Personalet kan anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet, når der er nærliggende risiko for væsentlig personskade (§ 128)
- I alle tilfælde skal mindsteindgrebsprincippet og skånsomhedsprincippet være opfyldt. Indberetning følger reglerne i serviceloven om magtanvendelse

Klageadgang

- Da der ikke er tale om visitation, men et tilkøb, så har borgeren ingen klageadgang over tilkøbet
- Der kan klages over anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, hvis der har været magtanvendelser under ferien.

Lovbehandling & ikrafttræden

- Lovforslaget har været fremsat i folketinget til 1. behandling d. 15.3.2017, er fik mange skarpe kommentarer med på vejen.

- Tidsplan for behandling af lovforslaget
 - Fremsat 15-03-2017
 - Frist for spørgsmål 03-04-2017
 - Frist for svar 19-04-2017
 - Frist for ændringsforslag 27-04-2017
 - Politisk drøftelse 04-05-2017
 - Frist for politiske bemærkninger 09-05-2017
 - Betækningsafgivelse planlagt til 11-05-2017

- Loven forventes at træde i kraft den 1. januar 2018.